

ZGODNJA

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca na celi pol, in velja po pošti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zadenejo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XVII.

V Ljubljani 1. maliga travna 1864.

List 10.

Velikonočna.

O dan veseli, dan častiti!
Zveličar je od smerti vstal,
Je zmagan satan strahoviti,
Premagan z njim je tud pekël:
Hvaležnost naj ti zdaj kristjan,
Serec navdá,
Zapoj Zveličarju ta dan:
Aleluja!

Za nas On zvolil je terpeti,
Na križu bit' umorjen,
Nebeške vrata nam odpreti
Je v tamni grob bil položen.
Pa kadar pride tretji dan,
Ni v grobu Ga:
Je vstal, čez smert On kralj močan,
Aleluja!

V nedeljo zarja ko zasije,
Se stresse zemlja, in zbeži
Vsa straža, angel grob odkrije,
Ker Jezus Božji sin živi! —
Iz groba sel je ves častit
Rešnik sveta.
Obdaja Ga nebeški svit, —
Aleluja!

Vse rane živo so blišče
Kot solčnih žarkov svitli kras,
Ki iz ljubezni pregoreče
Prejel jih Jezus je za nas.
Da huđega bi nas otel,
Omil dolga;
Zato, kristjan, Mu poj vesel:
Aleluja!

Kaj bi le smerti zdaj se bali? —
Naš Jezus njo premagal je;
Da enkrat mi tud bomo vstali,
Je sladko dal nam upanje,
Da kadar tromba zadoni
Nam angelska.
Iz grobov vstali bomo vsi,
Aleluja!

Pravično toraj zdaj živimo.
Da bomo vredni te časti,
Hvaležni Jezusu služimo,
Ker nas je rešil z milosti; —
V ljubezni Ga slavimo zdaj
Prav iz serca.
Odpert nam zdaj je sveti raj,
Aleluja!

Aleluja! Ti Jezus mili,
Veseli pojemo na glas,
Oh da bi vredno Te častili,
Ki toljko terpel si za nas!
Hvalili večno bomo Te
Zveličarja,
Ljubili serčno, — čez vse,
Aleluja!

France Silvester.

Pogovori od spovedi.

Spisuje M. Smolej.

(Dalje.)

Pastor. Nikar se ne bojte, ali prav za prav, nikar ne upajte, to se ne bode zgodilo, pri nas se ne bode in se ne more nikdar posebna spoved vpeljati, zakaj naj si že tudi nekteri cerkveni pisatelji zanjo govoré, in naj si bode se tako starodavna, mi jo imamo vender le za človeško napravo. Imejte toraj vi katoličanji svoje cerkv. očete, mi se nanje ne vezemo, edina podlaga naše vere nam je le sv. pismo. Da bi toraj mi prepričani bili, da kaka vstava ali zapoved res po Kristusu svoj začetek ima, mora ta edini vir pravega in čistega Jezusovega nauka od nje govoriti. Da bi pa sv. pismo kje od spovednic in posebne spovedi govorilo, mislim, vender ne bote terdili.

Duhovni pomočnik. Od spovednic res sveto pismo nikjer ne govori, pa tudi ni treba, nanje gotovo odpušanje grehov ni navezано, opominim toraj memo gredé le to, da mooge znamenja in ostanki v kersanskih podzemeljskih pokopališih ali katakombah pričujejo tudi o starodavnosti spovednic. Pa tudi od posebne spovedi, pravite, sv. pismo nikjer ne govori. Naj bi že temu tudi res tako bilo, kakor terdite, da namreč sv. pismo res od nje ne govori, al z drugimi besedami, da se ničesar v njem ne nahaja, kar bi nam jasno in popolnoma dostojno spričevalo, da je res Kristus sam posebno spoved v zakrament postavil, da toraj od njega in po aposteljnih svoj začetek ima, mora vender nam katoličanom že to zadostiti, da jo ustno izročilo, drugi neogiblivo potrebni vir Jezusovega nauka, kot božjo napravo imenuje, da, kakor smo slišali, od pravega in skozi vse stoletja vsi cerkveni učeni in pisatelji in vzajemno z njimi katoliška cerkev uči, da posebna spoved je bistveni del zakramenta sv. pokore in v odpušanje grehov neogiblivo potrebna. Kajti cerkev po Jezusovi obljubi razsvitluje in vlada sv. Duh. Jezus sam je in ostane pri nji do konca sveta, motiti se toraj v verskih rečeh ne more; kar tedaj ona za versko resnico oznanuje in uči, to moramo, ako hočemo pravoverni katoličanje biti, tudi verovati in verjeti, kakor pri drugih resnicah, tako tudi kar spoved zadeva. In ker je Kristus svoji cerkvi podelil oblast, katero je on sam od Očeta imel, toraj ji je dal tudi oblast zapovedi dajati, in ker ona te oblasti se posluživši svojim udom, vsim vernim kristjanom, zapoveduje vsaj enkrat v letu pred postavljenim spovednikom svojih grehov se obtožiti, smo ji kot njeni otroci dolžni pokorni biti, sicer se izobčimo in sami odločimo iz njene družbe; zakaj „kdor cerkve ne posluša, naj ti bo kakor nevernik in očitni greš-

nik," pravi Kristus (Mat. 18, 17); in kdor cerkve nima za mater, tudi Boga za očeta imeti ne more. (Ciprijan.)

Pa tudi vas nekatoličane bi imelo k resnemu premisliki in prevdanku o veljavi vaše le splošnje spovedi napeljevati to, kar sim dozdej povedal in skazal; in tudi zadostiti bi moglo to vam nekatoličanom in vsim, ki resnice pošteno iščejo in niso vtopljeni v prisvoajah in tistem svojeglavnem namenu, da mora njih prava biti in obveljati, naj se že potem pové, spriča in skaže, karkoli hoče. Zakaj kakor nam, mora tudi vam znano biti, da Jezus svojim aposteljnóm ni rekel: Idite, zapišite in zapisano izročite vsim narodom, kar sim vas učil, ampak da je le z besedo vsim stvarém sv. evangelij oznanovati ukazal (Mark 16. 15.), da toraj sv. evangelisti sv. evangelija niso spisali na Jezusovo povelje, temuč, kakor je znano, le zavoljo posebnih okolisin in potreb, in tudi nikakor ne iz tega namena, kakor da bi hotli v es in celi Jezusov nauk ravno zapisan vernim izročiti in zapustiti, temuč da so le to zapisali, kar se jim je primerno in potrebno zdelo. Da je temu res tako, nam priča že to, da niso vsi aposteljni pisali, ampak le nekteri, in posebno jasno tudi besede sv. evangelista Janeza, ki je poslednji sv. evanglij pisal in (21. 25.) takole govori: „Je pa tudi še veliko drugega, kar je Jezus storil; in ko bi se to vsako posebej popisovalo, menim, da bi na ves svet ne šle bukve, katere bi bilo pisati.“ Zatoraj tudi sv. apostel Pavel svojemu učencu Timoteju tako iskreno priporoča: „Derzi se podobe zdravega nauka, ki si ga od mene slišal. Dobro zročilo ohrani po sv. Duhu. In kar si slišal od mene po veliko pričah, to zroči zvestim ljudem, kateri bodo pripravni tudi druge učiti. (2 Tim. 1, 13. 14; 2, 2.) — Iz tega sledi, da vi, ki terdite da vam je le sv. pismo edina podlaga vaše vere, le pomanjkljivi vir Jezusovega nauka imate, in se toraj v mnogih verskih resnicah in tako tudi v spovedi toliko ložji motite, ker je zraven tega pri vas vsakemu pripušeno sv. pismo razlagati, kakor se mu naj bolje prilega, in nimate središča in stebra, na kterega bi se brez skerbi, da bi se ne motili, naslanjati mogli, kakor ga mi katoličanje imamo, — steber katoliško cerkev namreč, ktera nepokaženi, čisti Jezusov nauk hrani, ktero sv. Duh razsvitluje in vlada in je po Jezusovi obljubi peklenske vrata nikdar premagale ne bodo. Ponovim zatoraj, naj bi aposteljni in evangelisti tudi besedice od spovedi zapisali ne bili, bi vender iz tega nikakor ne sledilo, da Jezus od nje ni govoril: zadostiti mora toraj po pameti, kakor sim rekel, že to, da ustno izročilo imenuje spoved božjo napravo, v odpusanje grehov potrebno; zakaj kakor je gotovo, da aposteljni in evangelisti niso celega Jezusovega nauka zapisali, ravno tako gotovo je, da so oni od sv. Duha razsvitljeni in poterjeni vse oznanovali in ustno vernim in svojim naslednikom izročili, kar koli je On učil! —

Uradnik. Dobro jo znate sukati in besedo veriti, in bolj plašljive, kakor smo mi, bi skoraj v kozji rog vgnali, midva z g. pastorjem sva pa nekoliko bolj terda, in ako za svojo spoved ne veste drugega, kakor le svoje modrovanje, cerkv. učnike in pisatelje, sploh svoje ustno izročilo napeljati, moram reči, da je naš pogovor končan in vsak pri svojem ostanemo.

Gospa pastorjeva. V resnici, idimo se raji nekoliko sprehodit, mene ta pogovor in prepir celo malo mika, gospod duhovni so precej terdih besed.

Grajsšak. Meni nasproti se pa ta pogovor vedno bolj važen in mikaven zdi in mnogotere misli me pri tem sprihajajo, ako toraj g. duhoven pomočnik še kaj povedati žele, bi mi zlo ustregli, ko bi še neko-

liko poterpeti hotli, da se ta imenitna reč dokonca dožene.

Gospa grajsšakova. Prav imaš, dragi moj: za nas katoličane je že zapekano, nas so gospod duhoven že zvezali in kakor se kaže bomo le še mogli k spovedi hoditi, ako hočemo pošteno katoličanje biti in ostati; le to me zdaj še zvediti mika, ali res sv. pismo n. z. nikjer od spovedi ne govori, in ako nam gosp. kaplan še to razložiti hočeje, bi vas gospa tudi jest poprosila, da še nekoliko poterpite; saj homo se sprehoditi še potem imeli časa dovolj.

Duhovni pomočnik. Vaši želji z veseljem in toliko raji zadostujem, ker sim si tudi jest častito družbo poprositi namenil, da bi še nekoliko poterpeti blagovolili, da ne ostanemo v ti važni reči le pri eni versti dokazov, temuč ker smo dozdej ustno izročilo zaslišali, da zaslišimo zdaj tudi še sv. pismo in se, kakor upam, do dobrega prepričamo, da kakor prvi, tako tudi drugi vir Jezusovega nauka za katoliško resnico govori in za našo posebno spoved pričuje.

(Dalje nasled.)

Romanje na Tersat.

(Dalje.)

Podgrad, z mično kaplanijo in s prav slabo cerkvico svetega Jakopa aposteljna, je sedež okrajne gosposke in ima tudi pošto. Lega te vasi je kar prijetna; dosti hiš pa je še po stari šegi; samo po zadnjem nedavnem požaru so se začele prav mične zidanja. Tu se vidi proti izhodu na stermi kopici razvalina bivšega Novigrada — Castelnuovo, Castrum - novum, Neuhaus, — rodna hiša nekdanjih novograjskih baronov. Ni znano, koliko časa je bila omenjena rodovina v posestvu tega grada. Leta 1511 bil je Kristof grof Frangipani postonjski in novograjski glavar, neki bolj hraber kot pa mošk veljak. Vjetiga od Benečanov reši iz glasovitih beneških tranč njegova prekanjena gospa, ki se ji obnese, najberž s podkupljenjem, s svojim zvestim slugom skoz straže k njemu se preplaziti, njega v svojo, sluga v njegovo, sama sebe v slugovo oprava preobleči, z njim že v pripravljeno barko vteči in srečno v Terst prijadirati. Pa tudi sluga drugi dan po sreči uide. Bere se tudi, da je naglojezni robavs v nekem prepiru z ostrogonskim nadškofom Jurjem Salkajem, ki ga med tem šalno za brado prime, nadškofa s pestjo v obraz vdaril. Ogerski kralj Ljudevit II, vidivši ta nevgodni pripetljeje, zapové mir in da grofa za tri dni v ječo zapreti. Vse pa si prizadeva protivnika spraviti, tode razkačeni grof raji deželo zapusti, in še le ob letu se poverne. Zdaj pa svoj pot na turčine plane in jih pri jaiški terdnjavi popolnoma otepe. Hvaležni kralj mu zbog tega da naslov: „Branitelj dalmatinskega in hervaškega kraljestva.“ Po nesrečni mohaški bitvi spremi vdovo kraljico Marijo v Požonj, se pa na to s protivnikom cesarja Ferdinanda I, moža Ljudeviteve sestre in pozakonega naslednika s protikraljem Ivanom Zapoljem sklene. Kmalu po tem pa mu pri Varaždinu topovska krogla upihne luč življenja, in tako prejme plačilo za svoje izdajstvo. Šest let po grofovi Kristofovi smerti se Novigrada polastijo Benečani in ga dajo v last bratoma Dariju in Juliju Govardo. Ta dva brata in njun stričnik Rupert Govardo so bili živi trinogi, siloviti tolovaji in ogavni strastniki, ki jim ni bilo nič sveto. Ne le plemenitih sosedov in njih podložnih, ampak tudi svoje lastne kmete so napadali, ropali in še tudi morili. Cesarska vlada jim je to hudobno djanje sicer ojstro prepovedala, ker se pa zato še kar ne zmenijo, torej po cesarskem povelji napadeta omenjeni grad dva sosednja plemenitnika, Jakop Ravenski in Matija Kol, ga 30. grudna 1550 vzameta in vjeta ljutuika, Darija in Julija, v Ljubljano na grad pošljeta. Ti Govardi so bili prav za prav osnovavci tolovajstva, ki je potem večkrat skorej do naše

dobe novograjsko okrajino skrunilo. Sedanji posestnik te grajsine je gospod Rajmund Montekukuli, ki na Modenskem prebiva.

Dospeli smo do čičiske meje, ki se začne kmali za Podgradom, torej smo namenili, prej de se od Berkinov poslovimo, še malo postati pri tem, kar tiče umnost, verstvo in gospodarstvo. Protestiramo pa že naprej, de bi se to, kar opomnili bomo, na vse sploh obračalo. Ni ga pravila brez izjeme. Ne more se tajiti, de večina berkinskega ljudstva je premalo še omikana, brez pravega veselja in želje do nauka, in prav zato javnim šolam, ki jih ne za koristne, temuč le za same posiljene uredbe imajo, skorej sploh protivna. To pa stori že tako pičlo šolsko mladost mlačno, če že ne nemarno za nauk in toraj vspeh jemlje učenikovemu trudu. Torej je tudi vera premalo živa, premalo v notranjem prepričanju vterjena, in žal nam je reči, tudi zlo merzla. To nar bolj očito spričuje vedenje pri službi Božji in posebno pri pridigah in keršanskih naukih. Neki moški, ki se svoje zgubljenosti ne zavejo, temuč se za modrijane imajo, se poleti precej, ko duhoven iz zagrada na prižnico gre, tihotapsko iz cerkve zmuzajo, ter okoli cerkvenega pozidja ali po drugi sencu polegajo in spijo, prav kakor poletni najemniki po obedu, ali si pa s posvetnimi pogovori neizrečeno dragi čas kratijo. Večidel ženskega spola pa, kakor plevce na prosišču, na petah čepi in dremlje, in prav tako tudi otroci obojnega spola! Tem ljudem očitati, da je to gerdo, pregrešno in nespodobno, se pravi bob v steno metati. Iz te lenobe in zanemarjenosti izvirajo brezštevne vraže in mnoge druge napčenosti. Cerkevno petje je zlo zanemarjeno, ubogega organista podpirajo k večjemu kake dvé, tri ali štiri osebe, po cerkvi pa vse tiho čubi, in nekteri kakor bi bili besni pred se stercé. Vender se pa sem ter tje po kerčmah tako pojeva, de je kar oglušeti. Se li to pravi: „Vsaka stvar po svoje Večnemu čast poje?“ Ne moremo pa tudi zamolčati, de se v nekterih šolah ministerialnim in škofijskim ukazom, ki zapovedujejo mladost petja učiti, ukljub dela. — V nekterih vaséh se tudi ob nedeljah in praznikih brez vse sile in iz zgolj terme hlapčevske dela opravljajo, ali pa se po telesnem poželenji dervi. Marsikteri sicer terdijo, de bi posebno tej poslednji napaki se s preklicem terzaške svobodne loke uperilo; mi prav za prav ne umemo, koliko in zakaj bi ta veljala, pristavimo pa, de bi še boljše bilo, ko bi se tiste osebe, ki meseno poželjivost s človeško prorojeno slabostjo izgovarjajo, neškodljive storile in bi ta dušna kuga tako se zmanjšala in zginila. Vsakemu duhovnu pastirju zatorej s svetim Pavlom svetujemo: „Oznanuj besedo, ne jenjaj, bodi si priložno ali nepriložno, prepričaj, prosi, svari z vsim poterpljenjem in ukom. Zakaj prišel bo čas, ko zdravevega uka ne bodo terpeli, ampak si bodo po svojih željah učenike izbirali, kakor jih bodo ušesa serbele; in bodo od resnice ušesa odvracali, k basnim pa se obračali. Ti pa čuj, vse preterpi, opravljaj delo evangelistovo, spolni svojo službo, bodi trezen.“ (Timot. 4). — V gospodarstvu so se nekteri selani prav pridno jeli obnašati, velik del jih je pa vender še zmirom v pridednem spanji zakopanih. Ob kratkem velja tudi tu reči, kar „Novice“ v lanskem 32. listu pišejo: „Veste, gospod, de bolj prebrisani ljudje, kot smo mi, vedó, kaj de je dobro, pa vender ne storé; toliko bolj je treba, nas k dobremu siliti. Po tem vsi ubogamo, in tudi bi ne bila krivica, ako bi koga kaznovali, če ne bi hotel ubogati.“ — Ljudstvo je bolj nizkega, pa drugač čverstega plemena, jezik njegov slovensk, v kterega se je pa tudi kaj laških besed vlezlo, zgovornost je bolj počasna, obličje z malim razločkom navadno, telesna gibčnost primerna razsnovi duha, v nadlogi, posebno v stradanji sploh, so jeklene natore. (Dalje nasled.)

Mirijam.

(Česki spisal Václ. Štulc. poslovenil Deželanov.)

(Dalje.)

V.

Dan s kervavim pobjem se je umaknil žalostni noči. Jeruzalemei so nehali jokati; obupnost in revščina ste jim ugasili v sercu zadnje iskre britkega življenja. Pa drugače je bilo Giškalu in njegovim tovaršem. Nada je podžigala veselje strastniku. Nihče mu ni bil več na poti, vse se mu je vklanjaló; nekteri, ker so se tresli pred njim, nekteri pa, ker so mu bili slepo vdani. Čisto se je bil preselil v kraljevo palačo in začel vesti se tako, kakor bi bil že spoznan za Mesija. Kakor navadno, ravnal je zvito in ošabno, pa oklicaval, da je prišla ura, da bode oproščeno izvoljeno ljudstvo, ljudstvo Gospodovo. Da bi si bil moč ohranil, ni nehal vso noč posvetovati se s svojimi tovarši in pripravljati se zoper hude napade zmogovite rimske vojske. —

Zjutraj je prišlo od Tita poslanstvo poslednjic opomnit ljudstvo, naj se poda na milost in priseže vernost. Flavijan z nekoliko stotniki je imel opraviti ta posel in oznaniti narodu Titovo voljo in milost. Pa prej so ga odpeljali na Herodov dvor, kjer je na prestolu sedel Janez Giškala. Ošabno se vzdigne na kraljevem stolu, in ponosno pokima, rekoč: „Kakor vidim, prišli ste iz rimskega taborja s palmami v rokah. No povejte, kaj ukazuje vaš poveljnik?“

„Ne s teboj, Janez z Giškale,“ rece Flavijan režno, „ne s teboj ne s tvojo derhaljo nimamo mi opraviti. Pri tebi ne velja ne besda, ne pravo, ne prisega. Mi smo prišli k narodu in prinesli mu mir; vi pa ste tu kakor roparji!“

Po teh besedah strastniki kar planejo na neostrašnega tribuna. Raztergali bi ga bili, da jih ni zavernil njihov načelnik. „Poterpíte, djal je, dokler nam ne oznani, kaj Rimljan ukazuje. Ti pa, rimski sel, derži svoj jezik za zobmi, da ti ne dam odrezati ga in ne posljem razterganega z žebliji tvojemu caru nazaj v tabor, da vidi, kakor se kaznuje v Jeruzalemu tisti, ki žali Gospodovega maziljenca.“

„Judovskega kralja ni v Jeruzalemu!“ odgovori Flavijan dostojno. Kralj Herod Agripa, veren caru, ta je zdaj v našem taborji pri Titu. — Ti Janez, nisi kralj! Pa védi: Flavijan se ne boji ne rabeljnov, ne muk, s kterimi mu groziš. Rabeljnova roka bode tebe umorila — krokarji se že pripravljajo na tvojo glavo. Zdaj pa čuj, kaj je velj moj poveljnik, naj oznanim ljudstvu v Jeruzalemu!

„Ljudstvu v Jeruzalemu?“ popraša hudobnež. „Ljudstvo — to smo mi! Z mečem v roci in s silo svojega duha smo dobili moči in s svojimi životi branimo Jeruzalem. Da ni nas, že davnej bi to ljudstvo plazilo se v okovih in zvijalo pod vozlatimi biči v vaših trinoških pestéh. Pa tudi vam je odbila ura. Prerokovani dnevi so danes iztekli se, danes je začetek vojvodove vlade na izhodu. In Mesija sem jaz, — moji stotniki, ti so podpora, stebri mojega prestola, to so žarki moje slave do kraja zemlje!“

„Jaz nisem prišel zato, da bi se prepiral z Janezom z Giškale,“ odgovori Flavijan. „Pa nikar ne preklinjaj Boga, Giškala, da te Gospod ne vdari s šibo svoje jeze. Obljubljeni vam Mesija, večni kralj nad Sijonom, bil je že med vami — ta je bil Jezus iz Nazareta; njega so vaši očetje križali. Pred trideset in nekoliko leti ste ga umorili na Golgoti; razpetega na križu, povikšali ste ga nad Jeruzalemom za kralja narodom. In nezvestnik, ki si prelomil besedo, prisego, upal bi si na tem svetem kraji postaviti si kraljevo krono na gnjusno glavo, prekleto zaradi prelite nedolžne kervi?“

„Slišali ste!“ zavpije nesramnež ves v ognju, „slišali ste, kako preklinja! — Ali te je mar zato semkej postal tvoj car, da bi nas učil, da Nazareški — križani je re-

šitelj izvoljenega naroda? — Le sam časti tega odrešenika; — nazarejec bodi še ti! Ne, bom le vidil, če te reši, ako te dam pribiti na križ, ti mili prijatelj judovski hčeri Miriami!¹⁴

„Ne misli hudobnež, da mene ostrasiš s križem, mu Flavijan goreče odgovarja. Križ, s katerim mi groziš, ta je meni up in slava! Poprej pa čuj drugi del mojega poslanstva. Veliki duhoven izraelskega naroda je ostal za poroka storjenega premirka v našem taborji. Vi ste prelomili besedo; on je naš jetnik. Zato pa ste vjeli pri zadnjem napadu poveljnikovega poslanca Septima. Carjevič Tit zamenja in da velikega duhovna judovskemu narodu za svojega poslanca. Zdaj pa storite tako, kakor vam je drago!“

„Glej, glej, kako dober je vaš carjevič!“ gobežda zabavljivo osabni poveljnik v Jeruzalemu. „Duhovna hoče dati nam nazaj za svojega poslanca Septima!“ — Narod, kateremu nova slava posije z Mesijem, ta prebó tudi brez duhovna, in kralj, kateri bode gospodoval v Jeruzalemu, ne potrebuje duhovske podpore. Moji tovarši na bojišču in zmagovalni meč, s katerim zatremo sovražnike, to so naši duhovni — naši leviti. — Naj se Tit tolaži z Eleazarjem, Janez z Giškale ni otrok: — njemu je ljubši legat rimskega poveljnika. — Ali umeš, kaj hoče to reči, izbrani poslanec Titov in zaželeni prijatelj izraelski hčeri, Eleazarjevi vnuki? Zdaj pa se poberite z vsemi na Sijon, da od onod s križa vidijo v tabor, in bo v svarilni izgled Titu, da bi več ne nadlegoval nas s posli, ki nam ponujajo milost in njegovo ljubezen. — No Flavijan hiti! tvoj odrešenik te čaka na Sijonu! — Vender poterpite še v dvorani. — Hvala Titu! Njegov poslanec nam bode opravil se eno silno službo. — Z njegovimi tovarši na križ brez odloga! S Flavijanom počakite, dokler ne dam stotnikom povelja in sam ne pridem k vam.“

Tako se je zgodilo. Togotna množica z divjim krikom zgrabi Flavijanove spremljevalce in vleče jih na verh Sijona; tukaj je bilo morišče v onih žalostnih dnevih. Novi kralj, judovski vsiljenec, začne dajati tisočnikom povelja zastran razdelitve potrebne hrane, pa gre z dvorane naročivši straži, naj pride s Flavijanom za njim. (Dalje nasled.)

Ženski junaki.

Tako pravijo vojaki usmiljenim sestram, katerih streže ravno zdaj nad 80 na Slesvigholstanjskem ranjenim in drugač bolnim. Po tistih krajih stanujejo luterani, vender vse ljubi in spoštuje katoliške usmiljene sestre zavolj njih voljne vdanosti v njih ne ravno prijetni službi. Nek vojašk poveljnik je zapovedal svojim vojakom, naj jih pozdravljajo memo gredoče tako, kakor oficirje. Enako jih čislajo luteranske gospe, ki tudi strežejo bolnikom in so večkrat z njimi skupej. „Ni jih moč od bolnikov spraviti,“ je rekla imenitna luteranka mlademu zdravniku, ki je hvalil ne le postrežnosti, ampak tudi njih zdravniško vednost in pomoč pri mnogoterih operacijah. „Ako se jim reče po noči, naj grejo nekoliko počivati in se okrepcat, so žalostne in gredo le, če jim njih duhovni to zapové. Ne vem, ali bi se čudila bolj njih dušni hrabrosti ali pa njih telesni sterpljivosti, gotovo je, da skorej ni v stanu zgolj človeška moč delati taeih čudežev,“ je rekla luteranska gospa. In prusk oficir, tud luteran, piše o njih: „Tem pridnim sestram se imamo zahvaliti, da tako naglo ozdravljamo. Nikdar jih ne bomo pozabili.“

Take in enake reči naj bi resno in dobro prevdarjali gospodje deželni poslanci, ko bodo sklepali o usmiljenih sestrah v Ljubljanski bolnišnici. Od drugovercev, ki se gotovo ne prenagljijo v hvati katoliških naprav, naj bi se učili namestniki katoliških volivcev čislati, kar je čislanja vredno. Ako le po pameti sodimo, sklenemo lahko, da tak, ki se prostovoljno odpové vsaki telesni zloznosti in ga zraven kersanske ljubezni še slovesna obljuba in upanje večnega plačila veže, gotovo bolje opravlja svojo službo, kakor pa

zgolj najemnik. Človek nima samo telesa, ampak ima tudi, kar je neskončno več, neumerljivo dušo, — višji namen, večni blagor. Zraven skerbi za telesno zdravje in časni blagor ne smemo nikdar spozabiti duše in večnosti. Kdor skerbi le za telo in njegovo zloznost, ne pa tudi za dušo, je revež, milovanja vreden. Nadjamo se torej, da katoliški namestniki ne bodo glasovali v škodo katoliških naprav in ne poslušali vpitja od sovražne nasprotne strani. —

A. L. — r.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Zvedili smo, da gosp. misijonar Pirc so več pesem spisali. Njih pesmi so ljudem posebno všeč zavolj nenavadne tvarine in pohlevnega duha, ki v njih veje. Gosp. F. K—k v Teržicu jih je zbiral in ima naslednjih 12: Od „rajže,“ od ajdovske deklice, od Santanov, poslovljenje od Lakroanov v Indii, od ajdovskega poglavarja, od ponižnih Indijanov, od Gran-Portaže, od Indijanov v Gran-Portaži, „rajža“ na gornje jezero, od dobre ovčice — v spomin, Podbreškim pevkam, od indijanske Katarine. — Gosp. misijonar je neki rekel, da je še druge pisal, pa da ne vé, kod in kje so? Ako bi kdo katero imel, bilo bi dobro, jih skupaj spraviti in hraniti, da se čisto ne zgubijo, ker zraven družega je v njih tudi zgodovina ohranjena; dve izmed unih 12 ste menda celo na brezovo kožo pisani. Gosp. F. K. v Teržicu piše, da bi jih utegnili na svitlo dati; to je dobra misel. Da bi se moglo pa to z dovoljenjem gosp. Pirca zgoditi, čigar lastina so, in da bi moglo delo takemu v roke priti, kdor se na skladanje pesem razume, se vé samo po sebi; ljudje pri prepisovanji dostikrat vse popačijo, da nima ne glave ne nog; Vodnik pa pravi:

„Naj pesem umetna, naj merjena bo;
Nikdar ni prijetna, ak žali uho.“

Iz Ljubljane. V god oznanovanje Marije Device bodo v stolni cerkvi pri veliki maši peli čitavničarji pod vodstvom gosp. Fabjana. — C. k. deželna nadsodnija v Gradcu je gg. Vilharja in Levstika zastran perve pravde nedolžna spoznala; — rabsodbo druge pravde zoper g. Vilharja (o mednarodnih mejah) pa je poterdila, in g. Vilhar se je obernil še do naj višji sodnije na Dunaj. — Družba sv. Rešnjega Telesa zavolj zadržkov ni še mogla zdaj napraviti razstave svojih izdelkov in darov za ubožne cerkve. Pridhodnjic bomo naznanili, kdaj se bo to zgodilo.

V Gorotanu, 15. marca. ♀ — Kako dobro déva človeku, kako mu veselja kipi serce, če se po dolgem bivanji na tujem spet eukrat bliža domači zemlji, ljubi slovenski domovini! Ni mogoče serčnih čutil na mah in na kratko popisati in tudi nočem zdaj ljubih bravcev „Danicinih“ z njimi nadlegovati, ker čutili je drugače in brati zopet drugače. Le nekoliko posebnih vtisljejev hočem tukaj navesti, morebiti mi jih bravci ne bodo zamerili. — Že na poti proti slavnemu Mariboru se človeku serce zljajša in z veseljem navdaja, ker slisijo se že, če tudi poredkoma, med popotniki slovenski glasovi. Ti, ki jih ceniš in so ti dragi, bi djal na serce prirašeni, greš bliže in bliže, postojš, se pomikaš spet hoté ali ne hoté naprej, ostanéš in vesel, da si enkrat zopet pri rojaci, če tudi naj nižjih in revniših svojega rodú, ne mogši čutil svojih zatreti, začneš se pogovarjati z njimi v milem nam slovenskem jeziku. Kako te na prvo pogledujejo in so kakor osupnjeni, ker vidijo pred seboj neznanega, pa vender po domače govorečega človeka! Če so nizkega stanú, ne bodo ti hipoma prijazni, še le ko jim o domačih zadevah govoriš, njih reve in nadloge milvaš, ti bodo vedno bolj prijazni, in ko se je treba mahoma ločiti, prijatli ste in vroče si pri slovesu stiskate roke. Zakaj neki tudi ne? Kdo vé, ali se vidite še kdaj, ali morebiti nič več ne na tem svetu? Kar je železna cesta, se vse hitreje vozi, tudi življenje se ne-

kako hitreje suče, in kako malo je postanka na teh postajah! Vedno le naprej, da se pride do zaželenega konca, in hajdi iz teh čudovatih kól v namenjeno mesto, kjer imaš kaj opraviti, ali za časno ali vedno ostati! In če ste spet na zemlji slovenski, pa se ločite, Bog vé, ali pridete še kdaj skupej, ker res je, da „zemlja slovenska ima komej grob za nas!“ Pa nič ne dé, naj se zgodi volja Božja! Pravi kristjan tudi to z vdanostjo prenašati skuša, ker — nimamo stanovitnega obstanka na tem svetu! — Že smo blizu Maribora. Še ena postaja in stopili bomo na slovensko zemljo, v slavno mesto Maribor, ki ima mnogo gorečih domoljubov. Tu se peljaje sedim nasproti hervaškemu kupcu, doma iz Zagorja. Ker ga nisem koj poznal in on mene ne, se začneva slovenski pogovarjati, in potem še le hervaški, ko je povedal, odkod da je, in mu je tudi hervaščina, se vé da, bolje tekla. Bil je kipec z vinom, in moram mu reči, prebrisan, če tudi ne izobražen mož. Pravil mi je, da so imeli dobro letino in so obilno z vsem oblagodarjeni — pa kaj, potoži milo naprej, kaj pomaga to, ker zdaj naj večí blagoslov nič ne izdaja. Nimamo, pravi, domače kočé pospravljene, vse se nekako mede; eni hočejo tako, drugi spet drugače, in tako je, da Bog pomagaj! In k temu nam nemška vojska že zdaj še več stroškov prizadeva, in Bog vé, kdaj je bo konec in če se ne bodo izpledle še večí zmede kot so zdanje? Mahoma pa zakliče se nam „Maribor,“ in ker mi ni bilo dalje iti, se tako prijateljsko posloviva, kakor da bi bila že od otročjih lét naj večí prijatla ali znanca. Bilo je že precej pozno, ko stopimo iz vozov, gerdo in deževno vreme, snega in blata dosti, tako da je bilo prav žalostno, ko iz kolo dvora pod milo nebo pridem in zraven še vidim, kako hitro je teh par voz, ki so tujcev čakali, in pa peščica ljudi proti mestu odšlo, ali bi djal zbežalo. Tudi jaz jim sledim, pa ker se nisem več prav dobro spomnil, kakšno je ravno mariborsko mesto, ostanem kmalo pri drugi kerčmi. Stopim notri in prosim, da bi mogel prenočiti. Vse prav; ali nič ni bilo slovenskega, in na moje začudenje mi povedó potem, da so terdi Nemci vsi od konca do kraja. Ker se tudi Nemca ne plašim in ne bojim, ostanem, in priznavam, da mi večer ni bil dolgočasen. Pri mizi, kamor se usedem, so sedeli štirje može z gospodarkem. Bili so bolj navadni ljudje, da tako rečem, samouki. Od začetka se nisem veliko zmenil za njihove pogovore, ker so govorili bili nekak „quodlibet de omnibus et quibusdam aliis.“ Sprožil pa se je bil potem pogovor o sedanji vojski. Tu pa sem že bolj začel paziti, da bi vedel kako in kaj da mislijo in kakšne zaumene imajo. Govorili so mnogo semtertje in vidilo se je koj, da precej umejo, slišijo ali beró, toda nič prav natanko ne vedó. Zdaj stopi v sobo nekakóšen vojak ter se usede k naši mizi. Govori se nadalje; kar neutegoma začnó na vso moč hvaliti protestantskega pastorja, ki je češ tako lepo in krasno pri pogrebu avtrijskih vojakov (v Šlesvik) govoril, da naj se katoliški skrije pred njim! Tako je šlo dalje in dalje, in konec je bil, da so čez katoliške dobro jeli zabavljati. Prosim pa tudi jaz besede, in ker oni niso pošteno delali z bližnjim, jih tako kertačim in nažigam, da so debelo gledali, češ, kdo je neki to, in ko mi je bilo dosti, — vzajemem klobuk in grem v bližnjo kerčmo prenočit. Tu pa je bilo že vse tiho in nemudoma odidem spat. Tu tedaj je bil še le pravi počitek! — Drugi dan, ko stopim na ulice, izvem, da so v bližnji duhovni sv. Petra duhovne vaje za ljudstvo. Imeli so jih častiti duhovni očetje Lazaristi iz Celja. Ker je bilo še precej zgodaj in je tudi prijetno solnce s snegom pokrite doline obsevalo, berž sklenem tje iti in pogledati, kako jih obhajajo. Pot je bila sicer še res jako slaba in mokra, ali v pol drugi uri hoda sem bil že tamkaj. Ljudi sem srečeval sem in tje idočih. Večidel so me pozdravljali: „Hvaljen bodi Jezus Kristus,“ ali pa „dobro jutro“ ali „dober dan, Gospod!“ ter se ob enem

tudi mi odkrivali. Pred cerkev pridši, ki je na stermem hribcu tikoma mogočne Drave, zagledam mnogo prodajavcev in prodajavk in družih ljudi, ki so govorili, ali se okrepčavali ali kaj nakupovali. Stopim v cerkev. Bila je skoraj vsa polna vernih, kakor ob nedeljah in praznikih. Je pa prijazna in ima na obeh krajih zgoraj hodišča, ki so bile tudi napolnjene. Bile so naenkrat 3 maše. — (Nadalje prihodnjič.)

Iz Znotranjskega. *..... (O Riharjevem spominku.) V listu 5. letošnje Danice nam gosp. Podrati-tovski naznanja dober nasvet o spominku slavnega mojstra in nepozabljivega rojaka g. Riharja. Zares hvale vredna misel je g. pisavcova, da bi se napravil spominek na Riharjevem grobu in se o obletnici ranjkega slovesno blagoslovlil v pričo spoštevavcev in nekdanjih prijatlov njegovih. Gotovo bo vsak častivec ranjkega z radovoljnim srcem podaril kaj za spominek.

To bi bil namreč spominek na gomili, kjer počiva v miru njegvo telo. — Ker se pa tudi v 4. listu „Tovarsa-bere, de naj bi se slavnemu možu napravil še drugi spominek, veličastna knjiga vsih Riharjevih napevov, naj bo dopušeno tudi nekatere besede o tem izreči. Večidel uč-nikov po Slovenskem si je že omislilo in nakupilo njegove napeve, in kar jih še bo natisnjenih, kakor nam je v 2. listu „Zg. Danice“ bilo naznanjeno, bo gotovo tudi vsak si jih kupil, komur je kaj mar za čast Božjo. Toraj potemtakem bi nasvetovani drugi spominek ne bil za zdaj toliko nepotreben, zlasti ker se je že veliko ugovorov slišalo tu in tam po deželi: „to je predrago, si ne morem vsih napevov nakupiti itd.“ Taki ugovorniki bi si še manj zamogli zgoraj omenjeno veličastno zbirko omisliti, ker bi veliko več veljala, kakor vsi do zdaj natisnjeni napevi.

Naj pa slavnega skladatelja orglarji tudi s tem častijo, da si bodo prizadevali njegove napeve tako igrati ali peti, kakor jih je on po glaskah sostavil, ker po nekterih krajih je še veliko tacih orglavcev, kateri le po svoji glavi napeve slavnega mojstra popravljajo in pačijo, da nimajo ne pravega „takta,“ ne druge polobe. Ze večkrat so se slišale pesmi, „Zari se,“ „Ko leto se zbudi novo,“ „Poglejte, čudo se godi,“ „Rešnje vidimo telo,“ „Ko v jasnem pasu“ in še morebiti veliko drugih, tako peti, da se ni moglo spoznati, po kakošnem taktu jo je orglar igral. — Torej bomo ranj-kemu mojstru Riharju tudi s tem lep spominek stavili, ako njegove mile, krasne in veličastne napeve rabimo, kakor jih je marljivi in neutrudeni Gregor postavil v slavo in čast Božjo. —

Od meje Rezijanske, 22. sušca. — Včeraj, pone-deljek v velikem tednu, imel sem zopet priloznost viditi bogačastje na Rezijanskem. Zgodaj v jutro je došel mož iz bližnje nam rezijanske soseske, Uče, ter je prosil, da bi mi iz Serpenice njegovo ženico previdit šli s svetimi sakramenti, ker ne more iti po svojega duhovnika v faro. Vedi pa, dragi bravec, da iz Uče do farne cerkve v Rezii štejejo celih pet ur (jaz sem jih bil lani porabil debelih šest), in pa čez visoko sedlo, katero skozi celo zimo debel sneg pokriva.

Berž ko sem dokončal daritev sv. maše, se vzdigneva s cerkovnikom na pot ter greva za Rezijanom (ki nama je klobuke pa „proviant“ nesel) do Žage po cesti, potem pak po stezi, ktera se vije čez Caninove pečine in stermine, globine in meljine. Dve uri sva hodila in skakljala, lezla in dersala, predno sva prišla do prvih „kazonov“ — tako imenujejo naši sosede svoje bajtice. Ko hiterno so zaslislali zvončljanje, privreli so iz „kazonov“ stari in mladi, žene in možje, ter se pripravili lepo sprejeti Kralja vseh kraljev, kateri „gre k svoji hčeri pohleven.“ Nekteri so nam prišli naproti in globino, drudi pak so nas počakali unkray na robu, dokler nismo do njih prispeli. Sedaj se začnejo molitve in petje po navadi rezijanski. Žena začne, kakor da bi bila mati vseh družin, prav glasno naprej moliti, vsi drugi pak

ji odgovarjajo, da se odmoli 10 češčenasmarij; potem molijo vsi drugi naprej, žena pak odgovarja, da se odmoli družih 10 češčenasmarij; tako se verstijo do konec rozenkranca. Med tem gre procesija naprej čez meljine in globine, spremljevalcev pak je zmirom veči število. Po dokončanem rozenkranču se druge molitve, in te moli una žena tako na glas, da jo lahko cela dolga versta sliši. Po dokončanih teh molitvah, ktere so stari materi prav gladko iz ust tekle, zapojejo litanije. K prvi ženi se pridružijo še druge tanjšega gerla ter pojejo naprej, vsi drugi ljudje pak odpevajo z ravno tistimi besedami in zavijanji. Prispeli smo do bolnišnice bajte, in vse je potihnilo. Ob času sv. obhajila so še eno (ne vem kako) zapeli, in tako je bilo bogočastje dokončano.

Iz tega se vidi, da Rezijani so pobožen narod, kakor sploh Slovani; le škoda, da se jim mora reči: „Vi molite, pa ne veste kaj molite!“ — Jeli mogoče, da slovenski pastirji in košanarji — kakor so naši Rezijani, — „latinske“ molitve razumejo? Še jaz bi jih ne razumel, ako bi latinske besede tako vzel, kakor jih oni izrekajo. Kdo vé, bode li kedaj Slovenom videnske nadškofije čista luč narodno-kristjanske omike svetila? Ni upati; kajti slovensko duhovstvo tiste nadškofije nima prilike izobraževati se v svojem narodnem jeziku. Z ozirom na to štejem, da bi bilo prav dobro delo, ako bi vse Slovence videnske že tako prevelike škofije pod goriško nadškofijo djali. S tem bilo bi vstreženo tudi videnskim duhovnikom, kateri tožijo, da morajo zavoljo pomanjkanja mladih slovenskih duhovnikov zmirom na eni stopnji stati. Pomagajte, kdor vé in smé, in zgodovina bo vaše delo hvalila!

A. Z., duh. pomočnik.

Iz Tersta piše „Novicam“ 18. marca J. G. V.: — Kako so se pač bili prevarili vsi tisti „dobri“ gospodje, ki jim je bila že zdavno vroča želja in priljubljena nada, da bi vidili v kratkem poitalijančeno vso terzaško okolico! Zvedel sem po sreči še unidan, da ravno zategadelj se je moralo čakati čez leto in dan, predno se je odperla za opravljanje službe Božje že zdavno sozidana nova cerkev v Rojani, skorej četert ure deleč od Tersta, na zadnji strani blizo kolodvora. Pa vendar je, hvala Bogu! po velikem trudu naših prijateljev tudi v tem zmogla pravica Slovencev. Tu prebiva blizo 90.000 duš; med njimi jih okoli 70.000 govori razne jezike v mestu, 20.000 pa je terdih Slovencev zunaj mesta. Za te se slovenski pridiguje in opravlja navadna služba Božja v 14, pravim, v štirinajstih cerkvah, za vse une pa v petnajstih, namreč za Italijane (brez Judov ali Zidov in Armenov) v sedmih, za Nemce katoliške, protestantske in helveške vére je v tréh (le predpoldne in posebej, se vé). Ostale cerkve so za Gerke, za Ilirce („Schiavoni“, kakor jim pravijo tukaj), za Angleže, za Jude in za Armene (to je, vsaka družba posebnega verstva, h kateri se eni in drugi štejejo, ima tukaj eno cerkev). Kaj posebnega in, djal bi, res prav razveseljivnega je pač to, da tudi tukaj v Terstu še vedno veliko Slovencev zahaja v vsako cerkev, kadar se tam pridiguje ali opravlja služba Božja v njihovem jeziku, čeravno tisti, ki so blizu mesta, so nahajali poprej kaj takega le v dveh cerkvah, zdaj pa v — šestih. Povsod imajo dovolj svojih pevcev, dasiravno nimajo kake posebne šole, da bi se v nji prav izurili v petji. — Da se slovenstvo tudi tukaj še zmirom krepko derži, to je večidel le zasluga verlih duhovnikov našega naroda, kakor drugod po slovenskih deželah, sicer bi bilo že zdavno začelo po malem raztapljati se v italijanščini in pa izginjati čedalje bolj itd.

Iz Aleksandrije smo dobili pismo od Dobrepoljca Jožefa Noseta, ki je za velikonočni čas romal v Jeruzalem. List od 15. t. m. pravi: Pišem vam, de iz Pruskega je 10 romarjev, pa tudi 1 frančiškanski brat iz Pruskega, 1 Parec, 1 gornji Avstrijanec, tedaj nas je vsih 14 romarjev. 5. sušca zjutraj ob 10. uri smo od Tersta odrinili. Podnevu je bilo še dosti dobro, ali kakor se je začelo

mračiti, je jel dež iti, burja je čedalje hujsi prihajala in zmiraj bolj valove na barko metala tako, de vsi mornarji in kapitan so imeli celo noč veliko opraviti. Silno veliko je bilo vode na barki. Vsi mornarji so bili visoke čevlje obuli in limano obleko oblekli, vendar so bili vsi mokri do čistega. Prejden se je dan storil, je bilo silno strašno; trikrat so bili valovi tako terdo v barko in na barko butili, kakor bi bil s kanonom vstrelil; vsakikrat so valovi na obeh straneh vrata zlomili; in voli, ki so bili tudi na barki v ograji, je val z ograjo vred metal z eno na drugo stran, in na obeh straneh so se vse ograje polomile. Na barki je bilo tudi precej ljudi, ki so šli v Egipt prekop kopat (menda Suez?), in tudi té ljudi je val vse z ene na drugo stran vergel; — kar na enkrat se je barka nagnila, potem so precej ustavili in mačke vergli v morje. Stali smo potem dvanajst ur, in so popravljali, kar se je bilo poškodvalo; vsi delavci so imeli veliko opraviti. Strežnik, ki smo ga imeli v drugem odredu, je rekel, de je v ti sobi za 60 gid. škode samo na posodi, ktera se je bila pobila. Voda je bila začela liti v našo izbo, komej je bila minuta, že je bilo za ped vode, in mislil sem, če bo tako naglo šla v barko. bo v 5 minutah polna vode. Takrat sem vstal iz svoje postelje in sem šel gori na barko, in bredel sem vodo bolj kakor pedenj na debelo. Le v prvem redu še niso imeli vode v stanici. Ko sem se nazaj vernil v stanico, je toliko vode butilo v mene, da sem bil na enkrat ves moker. Ko sem bil pa nazaj v sobo prišel, že ni bilo več vode v nji, in sem se ves moker v posteljo vlegel. V dveh urah sem bil spet suh. Zraven naše barke so še tri druge stale, tako dolge kakor naša... Potem smo imeli pa dobro vožnjo do Aleksandrije, kamor smo prišli 11. sušca. Na barki je rekel kapitan, de bomo poldrugi dan čakali barke, ktera ima proti Jafi iti, pa moramo šest dni čakati. Stanovanje in živež imamo v kloštru. Precej kakor sem prišel v mesto, sem vidil že novino, bob, grah v stročji na prodaj, deteljo mlado po dve, tri pednje visoko, figovo drevje že tudi poganja mladike. In po verteh je že vse veliko, in tudi vroče je že tukaj. (Prav za prav tamkaj bolj ali manj zmiraj vse, ali večidel vse raste, ker se letni časi v Egiptu že malo razločijo, torej imajo tudi le tako drevje, ktero ne obléva. Vr.) To mesto se je v sedmih letih močno zvikišalo in je veliko postalo. Jest tudi nisim nič počutil morske bolezni, čast in hvala bodi Gospodu!

Kaj je kej novega po širokem svetu?

Kaj deželam rovarstvo tekne, kaže na kant kimajoča nova Italija, ktero bodo rudečkarji vso izmolzli. Vlada jih je bila vzela v službo za nezmerne plačila, da so ji pomogli k ropu, in zdaj so nadlega vladi in nenasitljive pijavke vsi deželi. In s tacimi pijavkami je potaknjena vsa Italija. Ti ljudje vedó vse vladine kovarstva in jih žugajo obelodaniti, ako se jim ne vstreže. To je zadrega, to! Nekemu rogoviležu je bilo ministerstvo obljubilo 190.000 frankov, da naj bi l. 1859 v Modeni rovaril; dobil je 100.000 fr., za drugih 90.000 so se mu nekaj štetili, — in že je razglasil pismo, v katerem so torinski vladi malo prijetne reči; žuga pa še z družimi, ako mu ne dá, kar mu je obljubljeno. Ni torej čudo, da ohranjenje rovarske sisteme več stane na leto kakor vsa laška vojna. Odkod pa denar za nenasitljivo žrelo rovarjev? Tako imenovana cerkvena denarnica, ki je narejena iz tega, kar so poropali cerkvam in samostanom, je zmiraj prazna in dostikrat še pod ničlo, akoravno se zmiraj na novo ropa, in se izgnano redovno osebstvo neredno, slabo plačuje, ali pa še celo ne. Dohodke 80—90 praznih škofijstev sprejema država, in v nobenem izkazu se dosihmal ni bralo, kam gre ta denar. Mestnjansko bolnišnico v Florencii z 28 milijoni frankov založeno in z 800.000 fr. letnih dohodkov je država nase potegnila, in bolniki, ki hočejo ondi sprejeti biti, morajo večidel plačevati.

Tudi bolnišnica milanska, izmed naj lepših in bogatejših na svetu, je že skoraj vsa vladnim vradnikom v rokah. . .

Zastran Danskega pravijo „dobro informirani“ listi: „Danija je sprejela primirje s pogodbo, da se ohrani status quo (dosedanji stan)!“ — „Prizadevanje vlad, da naj bi Danimarka primirje sprejela, je brez vspeha!“ — „Danija je sprejela konferencijo brez primirja!“ — „Upa se, da ga bode sprejela!“ — „Nič se ne vé!“ Poslednji jo je blezo zadel. — Sicer piše „Moniteur“ francoski, da se Švedija napravlja Danii v pomoč po suhem in po vodi. Avstro-Prusi so pred Duppel-nom in Fridericio; o posebnih vspehih se zdaj ne sliši. —

Naj novejši: Avstrija, Prusija, Anglija, nemška zveza in Danija se hočejo v shodu 12. t. m. pogovoriti zastran šlesvik-holšteinskih reči.

Pišejo, da ob rimski meji se sardinske vojne zgostujejo. Ravno poprej so vpili, da sardinska vlada zbira sto tisoč vojakov po dveh poljih ob Minciu in padu, kar bi bilo neki pa še malo za ukrotenje — ne Avstrijanov, ampak laških stermoglavcev.

Garibaldi se je prepeljal v London, kjer rovarja in roparja kakor v procesijah spremljajo, mu slavo bobnajo in trobentajo in gostje napravlajo! Naj bi bil Garibaldi v angleški Indii to delal, kar je v Sicilii, na Neapolitanskem i. d., bi mu pač angleški kanoni herbet pokadili! Take vladarske doslednosti ne morejo imeti blagoslova! —

„Unita catt.“ piše, da Napoleon namerja od Anglije tirjati, naj Macinita od onod spodí.

Hočejo pa rovarji tudi pošteni biti; Macini je že v drugo pisal v „Times“, da on ni bil v zavezi s tistimi, ki so hotli Napoleona III umoriti.

V Rim rovarske družbe vedno pošiljajo svoje šuntarje, da bi ljudstvo zapeljali in prekuc napravili; pa zastonj je trud in denar, ker rimsko ljudstvo serčno ljubi sv. Očeta in jim je zvesto podložno.

Slišali so sardinski kradoviči, da je Pij IX nekaj bo-lehen, in mogoče, da jih je to k Rimskemu privabilo, čes: Pij iz Rima, mi pa v Rim! Res sv. Oče veliki teden niso sami opravljali sv. obredov, bili so pa po nekoliko pričujoči.

V Rimu je bilo letos veliki teden toliko tujcev, da so bile gostiša polne, in niso imeli kam z njimi. — Tihi teden je bila v Rimu velika razstava cerkvenih naprav, orodij in izdelkov, ki jih izdeluje, nakupuje in napravlja gospejska družba imenovana „Apostolska delarnica“ (Opera apostolica), ki je bila l. 1862 vstanovljena v posnemno enake družbe v Parizu. Ta družba ima varha ali protektorja kardinala, ki je ob enem prefekt v Propagandi (kard. Barnabò). Katoliške gospé dajo vsako leto preštév ali rajtengo in naznanijo izgotovljene dela in darila z imeni darovavcev. Sv. Oče so podelili mnoge odpustke vsim de-ležnikom tega apostolskega djanja. Družba je v kratkem času svojega življenja močno napredvala. Njen namen je, oskerbovati katoliške misijone s ss. posodami, oblekami in drugimi cerkvenimi rečmi. V ta namen imajo gospé v Rimu že dvoje staniše, kjer se shajajo in posvetvajo. Eno je samo po zimi odperto in ondi delajo pobožne tuje gospé, ki prihajajo zimovat v Rim. Razstava je v samostanu sester Jožefinaric na tergu Margana. Vidijo se ondi mašni plajši, stole, pluvijali, veli, obramniki, za misijonarje in za cerkve latinsko-greško-in armensko-katoliške; vidijo se vsakteri beli in perilni izdelki; mnogi kelhi sreberni, in pozlačeni iz druge kovine, pušice in posode za ss. olja; bukve in obleke za ubožne misijonarje. Gospé družnice vsak teden en cel dan z lastnimi rokami delajo za misijon.

Samostanski tolovaji v Salerni. V tem laškem mestu, kakor piše „Arm.“ je pred veliko leti španjski vikší škof Marko de Ostos vstanovil samostan, da bi v tihem miru marsiktere zagrešene duše zopet zadobile zgubljeni mir, ki ga svet pač prevečkrat vzame, poverniti pa ga več ne more. Bilo je sedanjo dobo ondi kacih 40 redovnic z ne-

kimi hčérami od boljših hiš v odreji. Ta samostan tedaj, za ktereга sardinska vlada najberže ne beliča ni dala, je nar popred obropala malih posestev, ki jih je imel; vergla jih je v tako imenovano „Cassa ecclesiastica.“ Kmalí začno bobnati, da ta kraj bi utegníl dobro služiti za svetne potrebe. Svoj pot napiše „signor prefetto“ redovnicam vradno pismo, da naj se poberó! Uboge nune se tresejo kakor šibe. Obljube jih vežejo, v svojem posestvu so, nektere že po 80 let stare. Kam čejo iti? Zapró se brez kake pomoči od svetá, in ča-kajo z britkostjo, kaj bo. Pišejo v Torin — nič odgovora. Skoz 15 do 20 dni „signor prefetto“ kliče, vabi, spodbu-duje, prosi ljudstvo in narodno stražo, naj pridejo na lov ter naj nune iztirajo, da se saj mir ohrani. „ne forte tumultus fieret in populo!“ Vsi pa so ene misli: — Nočemo, ne moremo; to je nesramno — preklicano djanje! Obupani „prefetto“ mora na zadnje beriče zbrati in gre sam na lov. Nune, nekaj v koru, nekaj po celicah, kličejo in jokajo na obup. Zdaj razbojniki vrata razbijejo, pooblastenec stopi v samostan z napihujenimi šobami, in ko vidi, da uboge redovnice, ki nimajo nikjer brambe, begajo sem ter tje, se začne vésti kakor pretepavec in maha z rokami kakor bi jih hotel pretepati, ako ne grejo iz samo-stana. Poslednjič morajo sili odjenjati; prestrašene sirote se iz samostana napravijo, — nektere so mogle usmiljene roke nesti, druge ob roki peljati itd. Zgnetli so jih v hraniše „monte Vergine“, kjer jih je z drugimi, ki so bile že tam, 110, po 3 in 4 v sobici. Po neki velikoserčnosti so jim vradni roparji kupraste kuhinjske posode tako dolgo na posodo pustili, dokler si ne nakupijo persternih loncev. Eno uro po tem „liberalnem“ djanji pride iz Torina povelje: Nikar ne preganjajte redovnic! Toda prekanjene vradnje so odgovorile: Ta reč se je dobro in lahko izpeljala, — pa da se redovnicam prav dobro godi in so šembrano dobro za-dovoljne. — To je „liberalska“ pravica! Vivat prosto-mavtarstvo: pereal justitia!

Holandija šteje zdaj 1¹/₂ mil. katoličanov; v Amsterdamu je izmed 262,830 prebivavcev do 58,200 katoličanov. Še te sedanje stoletje je tam katoliška cerkev do-segla svobodo, in dasiravno je svetna vlada v ničimur ne podpira, vendar veselo zmaguje. V zbornicah sedi že znatno število katoličanov, tudi v ministerstvu je bil do poslednje dobe katoličan. V ministerstvu za bogočastje se bo neki napravil poseben oddelek za katoliške zadeve. Naj boga-tejši tergovci amsterdamski, milijonarji v posestvu, kakor Bahlmann, Sinkel in drugi, so odločeni katoličani. Katoliške cerkve so pri službah Božjih vse napolnjene. V mestu je 11 katoliških duhovnij in 18 večí del novih katoliških cerkev. (Ilas.)

Iz Harburg-a ob Elbi na Hanoveranskem je pred nekterimi tedni pisal gospod E. Koch nekemu gospodu v Ljubljano zastran Šlezvik-Holšteina te-le besede: Zavoljo Šlezvik-Holšteina se ne bojim že ravno toliko vojske, ampak veliko bolj pri rogoviljenji „National-Vereinovem“ rudečega rovarstva. Bog nas tega obvari! Ako se že ne more brez vojske iziti, je tista vendar še ložje pre-našljiva in bo red postavila na mesto gujilega mirú, v kte-rem je ves stud na verskem in politiskem polji iz zakotij na dan prišel. Mi bomo pač zraven tega s Cerkvijo vred mogli terpeti, kmali pa se bomo zmage veselili. Sej Bog je s Cerkvijo in z vsimi njenimi zvestimi otroci, in On bo zlasti varoval in branil z dobrimi deli bogato pa že davno skušano Avstrijo.

Gospod, ki je 19. pros. 1864 te skoraj preroške be-sede pisal, je katoliški misijonar v Harburgu, novi katoliški naselbici na Hanoveranskem. Okolišine so tako mične, da ne moremo kaj ter saj kej malega povemo o zgodovini te občine. Harburg je zavolj tergovstva, mnogoterih fabrik in tovarstev dosti imenitno mestice s 13.000 prebivavci. Pred 1000 leti je bil ondi sv. škof Ansgar zasadil drevo kersan-stva. Vihar 16. stoletja pa in zlasti absolutna sila vojvoda

Otona I. je ondi bila katoliško vero tako pregnala, da tudi ne ena katoliška deržina se ni bila ondi ohranila, že samo ime katoliško se je čertilo.

Nektere desetletja še le je, kar se zopet mnogi katoličanje iz vsakterih dežel tukaj zavolj kupčije in obertnijstva itd. zbirajo, in že je lepa srenja, ki šteje do 500 duš. Prečast. hildesheimski škof Edvard Jakob je torej ravno božični dan 1858 tukaj vstanovil katoliško duhovnijo. Ginljivo je bilo, ko se je čez več kot 300 let ondi zopet v prvo sv. maša obhajala. Se vé, da milvanja vredno je tudi to, da v hudih časih morajo še zmiraj visoke skrivnosti obhajati v nekaki revni in še premajhni sobi. Srenja je namreč veči del revna, in da cerkve nima, je toliko bolj milovanja vredno, ker se občina vedno množi. V kratkem času in pri toliki ubožnosti v Božji službi je pristopilo v katoliško Cerkev 24 protestantov iz vsih stanov in neki jud iz imenitnega rodú, — in pa vsako nedeljo prihaja k Božji službi več protestantov, ki so z vidno pobožnostjo pričujoči. Čedna in prostorna cerkev, meni ta nemški misijonar, bo za prav veliko zbeganih duš most k večnemu zveličanju. Dasiravno je pa že gosp. Misijonar od več nemških družb in bratovšin dobil pomočkov za ta sveti namen, je vendar komaj še polovico pomočkov zbral, da bi mogel le zmerno čedno cerkev zidati. Prostor je že kupljen in ravno zdaj spomladi se ima zidanje pričeti. — V Ljubljani je veliko gorečih nemških rodoljubov, tudi po nekterih mesticah so kateri potaknjeni: tukaj je prav lepa priložnost, da bi tudi djansko svojo ljubezen razodeli do nemškega naroda. Slovenci, kakor katoličani, so tudi v ta namen že nekaj storili, kakor je pravil gospod, ki nam je te naznanila zročil.

Lesniki, jabelka in lesnika.

V deželnem zboru pretečeno sredo je bilo v novo precej gorko. Bile so zopet na versti zadeve v bolnišnici. Posebno pomenljiv je predlog Sveticev, da naj bi odbor peterih odbornikov pretresel, če je deželni odbor zastran volitve gg. častnikov v bolnišnici postavno delal, ali ne. — V Duppel-nu imajo Danci 170 kanonov; da bi ga pa Avstro-Prusi premagali, je treba saj 300 kanonov, kateri bi vsak po 700 do 1.000krat vstrelili, in vsak strel bi 25 lir, tedaj vse bombardovanje 5 milijonov stalo. — V Beneventu na Laškem se je undan stražnik očitne varnosti — sam Bog vé zakaj? — hotel znositi nad nedolžno podobo sv. Ane, ki je bila na nekem zidu. Togoten zgrabi pušo in preklinovaje se pripravlja, da bi z rogom po podobi udaril; — v tistem trenutku pa se sproži petelin, hudobneža strel ravno v persi zadene, in v petih minutah je bilo po njem. Ostudnež je menda prav gerdo živel. Takemu se vé, je vse zoperno, kar mu pred oči pride, da svari njegove dela, ker so hudobne. — V Rumburg-u na Lužiškem je bil pepelnično nedeljo v katoliško Cerkev sprejet tridesetletin tiskar, dosihmal luteran. — Po kaj je šel Garibaldi v London? Se z nekim zdravnikom posvetvat zavolj svoje bolne noge, ali se z Macinom dogovarjat zastran rovarstva, ali da bi misli vžigal v prid italijanskega rovarstva, pravijo časniki. Mogoče pa tudi, da za vse skupaj.

Majnikove zvezdice.

VIII.

Enkrat sem bil ob eni čez polnoč naglo k bolniku poklican, ga previditi s ss. zakramenti. Grem in najdem ga v strašnem stanu. Mož v nar močnejši dobi svoje starosti je bil, doslužen vojak, oženjen. Hlapec v mlinu je bil, in ravno v mlinu ga je bila nocoj huda zadela. Ko je namreč od cunj umazano in zadelano vreteno kolesa snažil, ga je ravno to vreteno z zobmi za rokav hodnične srajce prijelo, in ker je bilo z vodo gnano kolo v teku, je naglo, ko bi z očmi trenil, roko okoli sebe ovilo, njega tje čez verglo,

in mu desno roko blizo člena v rami proč in proč odtergalo. Verh tega mu je stopala na nogah tako povaljalo, de s pišalmi niso vogala delale, temuč so bile v ravnoti žnjim. Tako je ležal na postelji, bled kakor smert, ko k njemu prizvončkamo, in previdim ga s ss. zakramenti. On je bil ves miren, in tako v voljo Božjo vdau, de je bila za me velika tolažba. Ker sem vedil, de smert bo gotova, kadar prisad pritisne, sem mu obljubil ga večkrat obiskati, in sem ga tudi obiskoval. Njegovo obnašanje v celi boleznii je bilo res po volji Božji. Rekel mi je neki dan: „Vso bolečino ložej terpim, le ljudi, ki me obiskujejo, in njih govorjenja ne morem prenasati, ker malin tako kolnejo: De bi bila strela vanj vdarila, de bi bil na vseh štirih ogléh popred zažgan, de bi ga bili vsi hudiči popred raznesli, preden se je to zgodilo! itd.“ Jest jim pa pravim: „Ljudje, al ste vender neumni! Kolikokrat sem vse noči v malnu čul in to delo imel, kakor zdaj, in se mi nič hudega ni zgodilo. De se mi je pa to zdaj namerilo, to je volja Božja. Bodite vender tiho s tako kletvijo; ne žalite Boga!“

To njegovo hvale vredno obnašanje mi je silno dopadlo. Slišati je bilo tudi, de njegovo poprejšnje življenje v vojaškem stanu je bilo neomadežano in nesvarljivo, in de se je vsih tistih napak in gerdob varoval, ktere vojaki radi znajo. Kako se je v vojaškem stanu ogibal pohujšanja, toliko slabim zgledom v kljub? Rekel mi je: „Nič posebnega ne vem: samo tole: Moja ranjca mati, ko sem bil v vojaštvo poterjen, so mi rekli: Moj sin! zdaj te ne bo več pri meni, in mene pri tebi ne. Morebiti bom v tem času umerla. Nekaj ti vender za slovo s tabo dam: moli vsaki dan 7 očenašev in 7 česenih Marij k časti žalostni Materi Božji; prosim te, ne opusti tega.“ In tega res nikoli nisem opustil; če sem imel še toliko v službi opraviti, nisem vender pozabil 7 očenašev in 7 česenih Marij k časti žalostne Matere Božje moliti; in če sem na straži stal, sem jih pa pod čako molil. To, mislim, mi je pomagalo.“

Kakor je lepo živel, voljno terpel, tako je tudi mirno sklenil; ni teden po nesreči minul, ko smo ga že pokopali. Pač Marija pravi: Ne pozabi me sin, hči, vojsak, dijak, bolnik, mašnik, grešnik! tudi jest tebe ne bom pozabila. J. K.

Duhovske spremembe.

V goriški nadškofii. Č. g. Jan. Abram, vikarij tuk. velike cerkve in začasni dvorni kaplan pri nadv. Karolu Ljudoviku, je izvoljen od Nj. veličanstva cesarja častni dvorni kaplan. Č. g. Ant. Cibič, duh. pom. v Bovcu, je postal vikarij v Vedrijanu, in č. g. Andr. Peternel gre iz Koborida za vikarija v Čez-Sočo. —

V ljubljanski škofii. Poliška lokalija je podeljena gosp. Jan. Šivicu, duh. pom. v Postojni. Umerli so: 15. u. m. g. Jož. Gašperin, ekpoz. v Begnjah pri Cirknici; — 17. u. m. g. Jož. Malič, lokalist v Česnici (Česnica je torej 21. sušca razpisana); — 28. u. m. g. Martin Černe, fajm. v pokoju in duh. svetnik lavant. škofije, na Kerškem.

Dobrotni darovi.

Za g. Riharjev spominek. G. učitelj Jož. Juvančič 2 gld.; — gosp. dek. Jož. Boner 5 gld.; — g. fajm. K. Tedeschi 5 gld.; — g. J. M. 1 gld.

Za cerkev sv. Duha v fari g. Rebiča. G. Fr. S — r. 1 gld.

Pogovori z gg. dopisovarci.

G. E. P.: Reč je nekako že zastarana in čudno bi se utegnulo viditi, ako bi jo zdaj obnavljali; dovolite torej, da v to ne drezamo. — J. J — k v Podragi: Za preseljenje v Ameriko bi bilo treba nar manj kacih 200 gld. za samo pot, kar se vé da mora vsak sam plačati; k temu je treba pa, kolikor mislimo, vender nekaj stotin še tudi v žepu imeti, kdor bi hotel kaj početi, ker s praznimi rokami si ne more kej, če tudi zemlje zastonj dobi. — Prečast. dek. v Belaku: „Zlati vek!“ poslani. — G. F.: Pismo prejeli in Vam po pošti odgovorili.